

פתגמים וניבים

ציטוטים, פתגמים וניבים:

מה פירוש הביטוי?

1. "פתח בכד וסיים בחבית" ?
2. מה מקור הביטוי "מלח הארץ" ?
3. מה שמו של הבמאי שביים את הסרט מלח הארץ?
4. מי כונה הזקן מנהריים?
5. מי אמר: "אל תשאלו מה המדינה עושה למענכם, שאלו מה אתם יכולים לעשות למען מדינתכם" ?
6. מה פירוש הביטוי "עושה לילות כימים" ?
7. מי אמר "לכן המשכיל ביום ההוא ידום" ומהו המשך הפסוק?
8. מה פירוש הפתגם: "שומר רוח לא יזרע ורואה בעבים לא יקצור" ?
9. מה מקור הביטוי "מהרסין ומחריבין ממך יצאו" ומה פירושו?
10. מה פירוש הביטוי "שישים ריבוא" ?

השלימו בשאלות 11-33 את הביטויים:

11. יהא כבוד חברך _____ (הלל הזקן)
12. למדני תורה _____ (הלל הזקן)
13. מה ששנוא עליך _____ (הלל הזקן)
14. ואהבת לרעך _____ (ויקרא י"ט 18 ר' עקיבא)
15. יקוב _____ (יבמות צב ע"א)
16. עוד חזון _____
17. חבל על דאבדין _____
18. דברי חכמים _____
19. _____ וגשם אין (משלי כ"ה 14)
20. מאיגרא רמא _____ (מגילה ה')
21. כבדהו _____ (ספר האגדה ב' קטו)
22. אם בארזים נפלה שלהבת מה _____
(מסכת מועד קטן כה ע"ב)
23. כפני הכלב _____ (ספר האגדה ג' ה' ל"א)

ציטוטים, פתגמים וניבים - המשך:

24. עיר _____ בישראל (שמואל ב' כ' 19: " להמית עיר
ואם בישראל")
25. עוקר _____ (האגדה ב' תרמב)
26. סלע _____ (שמואל א' כ"ג 28)
27. נאה _____ נאה מקיים (האגדה ה' ב' קצח)
28. _____ מונחת על צווארו (האגדה א' ו' קסו)
29. העלה _____ בידו (בבא קמא צ"א)
30. הלך החבל _____ (האגדה א' ג' קז)
31. אל יתהלל חוגר _____ (מלכים א' כ' 11)
32. יפה תלמוד תורה _____ (פרקי אבות)
33. בנפול אויבך _____ (משלי כ"ד 10)

הוסף בשאלות הבאות (47-34) את המילה החסרה:

34. בדיבורו, בין חיים למוות, במחיצתו, ברומו של עולם, על דעתו, על
נפשו, על המיקה, על המשמר
35. ראש, על סיר הבשר, תחת גפנו ותחת תאנתו, על המדוכה, בשמים

36. הראשה, מאסו הבונים הייתה לראש פינה, נגף, פינה, שואבת, שתייה
37. חרבה, צמאה, ניכר, עובד, פרי
38. גיבור הכובש את יצרו, חכם הרואה את הנולד, מכובד -
המכבד את הבריות, עשיר - השמח בחלקו
39. ברכה, זעף, שוטף
40. חלב, כצפיחית
41. המדבר, המבול, הפלגה, תהפוכות
42. מדחי אל דחי, על גחוונו, קוממיות, שבי
43. צדיק לברכה, לטוב
44. טוב, שכולו שבת
45. דעה, אבן פינה
46. הקודש, אחר, אש, הרע, חכמים, ים
47. אמור... ועשה הרבה, מקדש
48. איך נקראת אדמה המורכבת מגרגירי חול גדולים וביניהם חללי
אוויר גדולים?
49. מילה נרדפת לחקלאי

ציטוטים, פתגמים וניבים -המשך:

50. מהי תנובת הארץ?
51. אדמה פורייה המניבה יבולים טובים נקראת בשם
52. אדמה לא מעובדת נקראת...
53. אדמה שאין לה בעלים נקראת ...
54. איזו ברכה היהודי מברך על ירקות ?
55. אדמה שעדיין לא עובדה נקראת...
56. שדה שבעלותו שנויה במחלוקת נקרא...
57. עם שאינו מצוי בארצו נמצא על...
58. כינוי לארץ ישראל
59. כלל העמים נקראים בשם...
60. השלם : "קול דמי אחיך זועקים אלי מן..."
61. השלם: "עובד _____ ישבע לחם"

תשובות:

שאלה	תשובה
10	600 אלף
11	חביב עליך כשלך
12	על רגל אחת
13	אל תעשה לחברך
14	כמוך
15	הדין את ההר
16	למועד
17	ולא משתכחין (חבל על שאובדים ואינם נמצאים, נאמר על מי שמת)
18	בנחת נשמעים
19	נשיאים ורוח
20	לבירא עמיקתא
21	וחשדהו

שאלה	תשובה
1	עבר מנושא לנושא, דיבר על עניין מסוים ונסחף לנושאים אחרים
2	בדרשת ההר של ישו נאמר: "אתם מלח הארץ, ואם תאבד למלח מליחותו, כיצד תחזור לו?"
3	אורי בראבש
4	פנחס רוטנברג מייסד חברת הכוח בנהריים
5	נאום ההשבעה של נשיא ארה"ב ג'ון פ. קנדי
6	עבד יומם וליילה, לא נח אף לרגע
7	ההמשך: "כי עת רעה היא" (עמוס ה' 13) פירוש: בזמנים לא טובים עדיף לשתוק
8	מי שנמנע מעשייה בגלל פחדים ולבטים לא ישיג דבר (קהלת י"א 4)
9	נבואת הנחמה של ישעיהו הנביא (מ"ט 17), שמבטיח שממלכות זרות שהרסו את ישראל יסתלקו ממנה

שאלה	תשובה
35	יושב
36	אבן
37	אדמה
38	איזהו
39	גשמי
40	ודבש, בדבש
41	דור
42	הולך
43	זכר, זכור
44	יום
45	יורה
46	לשון
47	מעט
48	אדמה קלה
49	עובד אדמה

שאלה	תשובה
22	יעשו אזובי הקיר?
23	פני הדור
24	ואם
25	הרים
26	המחלוקת (נושא לחילוקי דעות, ובמקור המקראי: שם מקום)
27	דורש
28	חרב חדה
29	חרס (במקור: צללת במים אדירים והעלית חרס בידך)
30	אחרי הדלי
31	כמפתח (במקור: אחאב אמר לבן הדד, והכוונה: היוצא אל הקרב אל יתהלל כמו מי שניצח בקרב)
32	עם דרך ארץ
33	אל תשמח
34	עומד

שאלה	תשובה
50	פרי האדמה
51	אדמת בול
52	אדמת בור
53	אדמת הפקר
54	בורא פרי האדמה
55	אדמה בתולה
56	אדמת מריבה
57	אדמת נכר
58	אדמת הקודש
59	משפחות האדמה
60	האדמה
61	אדמתו

